

ANDREAS DOMINICUS SASSENUS (1672 – 1756)

Andreas Dominicus Sassenus wordt op 12 augustus 1672 te Leuven geboren als tweede kind van Andreas (1641 – 1724), die in 1670 te Leuven in het huwelijk trad met Anna Jacoba Van Sint Huybrecht. In 1696 vestigt hij zich in zijn geboortestad als apotheker, maar studeert naderhand nog geneeskunde aan de universiteit, waar hij in 1712 licentiaat in de medicijnen wordt. Op 7 mei 1717 wordt hij benoemd tot professor in de plantkunde te Leuven en directeur van de plantentuin. Hij heeft de Leuvense kruidtuin verrijkt met meerdere in- en uitheemse planten uit eigen bezit. Het jaar daarop krijgt hij, in opvolging van prof. H.J. Rega (1690 – 1754), de leerstoel chemie aan de faculteit van geneeskunde toegewezen die hij gedurende bijna vier decennia (tot in 1756) zal bezetten.

Beroemde afstamming

Voor zover wij dit kunnen nagaan is Servaes Van Sassen de stamvader van de familie Sassenus. Hij wordt geboren te Diest rond 1500 (?) en overlijdt te Leuven in 1560 (?). Zijn eerste vrouw is Barbara Martens, jongste dochter van de beroemde Aalsterse drukker Dirk Martens (1446 of 1447 – 1534), die enige tijd in Leuven werkzaam was (o.a. van 1512 tot 1529). Hij was er populair bij de studenten wegens zijn goedkope en verzorgde uitgaven van verschillende cursussen. Servaes en Barbara nemen in 1529 de drukkerij over en daarmee is het drukkersgeslacht Sassenus geboren, dat gedurende meer dan twee eeuwen de Leuvense boekenmarkt zal beheersen. Tussen Servaes en Andreas Dominicus liggen zes generaties.

Geneeskunde, farmacie en scheikunde

Medisch gevormde academici hadden het recht een apotheek uit te baten en apothekers werden vroeger doorgaans op ambachtelijke wijze opgeleid. Pas vanaf 1665 vragen ze in Leuven een academische vorming om stedelijke belastingen te ontlopen. Dit maakt hen tot een bevoorrechte doelgroep voor de leerstoel scheikunde. Maar tegelijk apotheker en professor scheikunde zijn is voor Sassenus blijkbaar te veel. Twee maanden na zijn aanstelling verkoopt hij zijn op de *Grootmerckt* gelegen officina, die hij zelf in 1696 had overgenomen van Jan Raeymaekers (1653 – 1716), één van zijn voorgangers als chemieprofessor.

Nochtans is de koninklijke leerstoel scheikunde financieel niet zo aantrekkelijk. Binnen dezelfde faculteit geneeskunde verdient een professor anatomie tot zesmaal meer! Bekwame titularissen maken bijgevolg wat graag de overstap. De gelijke bezoldiging komt er pas in 1788 door de keizer-koster Jozef II.

Sassenus zou ook een rol gespeeld hebben bij de oprichting van een scheikundig laboratorium in een huis bij de ingang van de kruidtuin. Dit is vooral te danken aan de hardnekkigheid van de regeringskommissaris voor de universiteit, graaf Patrice François de Neny (1716 – 1784), die de landvoogd Karel van Lotharingen, zelf een liefhebber van de chemie, kan overtuigen.

Het lab wordt verder uitgebouwd door Sassenus' opvolger Jan Jozef De Smedt (c. 1730 – 1777).

Als professor moet Sassenus geen overweldigende indruk nagelaten hebben en hij ziet het aantal toehoorders elk jaar slinken. N.F.J. Eloy schrijft hierover enige tijd later : *...du temps de ce professeur, les leçons de chymie n'étaient pas bien brillantes dans les écoles de Louvain...*

Ophefmakende publicaties

Toen Sassenus nog apotheker was verschijnt in 1702 de derde editie van de Brusselse farmacopee, die hij van branderige commentaar voorziet en waarin hij talrijke fouten aanwijst. De correcties beleven een herdruk na 1759 en blijven nog een tijdlang populair, ook bij de apothekers van andere steden (vb. Mons)..

Dit wordt hem door de auteurs van de farmacopee niet in dank afgenomen en zij vallen hem scherp aan in een anoniem schrijven. De toenmalige rector en beroemde hoogleraar anatomie en chirurgie Filip Verheyen (1648 – 1710) neemt hem echter in bescherming en waarschijnlijk uit dankbaarheid vertaalt Andreas Dominicus het bekendste werk van Verheyen *Corporis Humani Anatomia* in het Nederlands. Daarbij vervangt hij zoveel mogelijk de vreemde woorden door Nederlandse en blijft zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke tekst. Door dit overdreven purisme doet zijn proza nogal stroef aan, in tegenstelling tot de werken van Jan Palfijn (1650 – 1730).

In 1712 publiceert hij nog een beschrijvende anatomie in het Latijn (*Anatomica Descriptio Vrachi*), maar dit werk is slechts bekend door een in 1852 uitgegeven artikel van C. Broeckx.

In 1740 wordt hij, samen met de Leuvense professoren H.J. Rega en S.A. de Villers (1701 – 1759), belast om het bronwater van Mariemont op het grondgebied van de landvoogdes Maria Elisabeth te onderzoeken. Het blijkt even geschikt als het bronwater van Spa dat in het prinsbisdom Luik ligt.

Andreas Dominicus Sassenus huwde Anna Maria Van Wijngaerden in 1696. Zij hadden 10 kinderen van wie zeker 5 vroegtijdig stierven.

Hij overlijdt te Leuven op 19 juli 1756.

Paul Balduck
20 juni 2009